

Vergi Politikalarının Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları Üzerindeki Etkisi

PESTEL analizi, işletmelerin yatırım yapacağı çevrenin yatırıma etkilerini ve bu süreçte başarılı olup olunamayacağını değerlendirmesinde kullanılan stratejik planlama tekniklerinden birisidir. PESTEL'in açılımı, Political(Politik), Economic(Ekonomik), Social(Sosyal), Technological(Teknolojik), Environmental(Çevresel) ve Legal(Yasal) faktörlerdir.

Bu başlıklar mümkün olduğunca detaylandırılacak olur isek;

Politik Faktörler: Hükümet politikaları, politik istikrar, yolsuzluk algısı, dış ticaret politikası, ticaret kısıtlamaları, vergi politikası, işçi haklarına ilişkin politikalar.

Ekonomik Faktörler: Ekonomik büyüme, faiz, enflasyon, işsizlik, vergi oranları, borçluluk düzeyi, gelir dağılımı, döviz kurunun seviyesi ve diğer tüm makroekonomik göstergelerdeki istikrar düzeyi.

Sosyal Faktörler: Nüfus artış hızı, yaş dağılımı, eğitim düzeyi, sağlık bilinci, toplumsal yaşam stili, kültürel engeller.

Teknolojik Faktörler: Teknoloji teşvikleri, inovasyon düzeyi, otomasyon düzeyi, ar-ge çalışmalarının düzeyi, teknoloji bilinci ve teknolojik değişime açıklık.

Çevresel Faktörler: Çevre politikaları, iklim değişikliği, sivil toplum örgütlerinin çevre konularındaki baskı düzeyi.

Hukuki Faktörler: İş hukuku, işçi sağlığı ve güvenliği hukuku, tüketiciyi koruma hukuku, marka ve patent hukuku, rekabet hukuku ve tahkim imkanı olarak detaylandırılabilir.

OECD Ülkelerinde Vergi Oranları

Özellikle uluslararası yatırımcıların yatırım kararı verirken en çok dikkate aldığı unsurların başında hiç şüphesiz ki ekonomik faktörler içerisinde yer alan vergi politikaları, mali düzenlemelerin basitliği & anlaşılabilirliği ve yürürlükte olan vergi oranlarının düzeyi gelmektedir.

Bu çerçevede; demokrasi, hukukun üstünlüğü ve piyasa ekonomisini benimsemiş OECD ülkelerinin kurumlar vergisi oranları incelendiğinde 2019 yılı ortalamasının % 21,8 olduğu görülmektedir.

Bilindiği üzere, bir ülkenin yabancı sermayeyi kendi ülkesine çekmek ve yatırım yapması için diğer ülkelere nazaran sağladığı vergi avantajları vergi rekabeti olarak nitelendirilmektedir. Birçok ülkede, yatırımcılara daha rekabetçi bir yatırım ortamı sunmak adına vergi oranlarını daha da aşağı çekiyor. Bu kapsamda en güncel örnek ise Amerika Birleşik Devletleri. Trump yönetimi 2018 yılından geçerli olmak üzere yürürlükteki kurumlar vergisi oranını % 35' ten % 21'e çekmişti.

Türkiye ise, bu önemli adımı çok daha önce 2006 yılında atmış ve o dönemki kurumlar vergisi oranını % 30' dan % 20'ye düşürmüştü. Ancak son dönemdeki global ekonomik dalgalanmalar ve bütçe dengeleri doğrultusunda kısmen de olsa geri adım atarak 2018-2020 dönemi için geçerli olmak üzere kurumlar vergisi oranını % 20' den % 22'ye yükseltmek zorunda kaldı.

OECD Corporate Income Tax Rate 2019

OECD Average 21.88% (-.06)	
France 34.43%	Turkey 22% (+2)
Australia 30%	Slovakia 21%
Portugal 30% (+2)	United States 21%
Mexico 30%	Estonia 20%
Belgium 29% (-4)	Finland 20%
Greece 29%	Iceland 20%
New Zealand 28%	Latvia 20% (+5)
Austria 25%	Luxembourg 19.26% (-1.07)
Chile 25%	Czech Republic 19%
Netherlands 25%	Poland 19%
South Korea 25% (+3)	Slovenia 19%
Spain 25%	United Kingdom 19%
Italy 24%	Germany 15.83%
Japan 23.2% (-.2)	Canada 15%
Israel 23% (-1)	Lithuania* 15%
Norway 23% (-1)	Ireland 12.5%
Denmark 22%	Hungary 9%
Sweden 22%	Switzerland 8.5%

*Joined the OECD in July 2018
Source: OECD

Mali düzenlemelerimizin basitliği & anlaşılabilirliği noktasında damaalesef pek iyi durumda değiliz.Nitekim Hollanda Merkezli TMF Groups tarafından hazırlanan Financial Complexity Index 2019raporuna göre Türkiye,mali düzenlemelerin karmaşıklık düzeyi bakımından Dünya’da 8’incisırada yer alıyor.Türkiye geçmişe nazaran bir miktar yol almış olsa da, sıralamada ki yeri çok da parlak görünmüyor.(Türkiye 2018 yılında sıralamada 3’cü iken, 2017 yılında 1.sıradaydı!)

Bu neticeyi almamızda, birbiri ile konu yönünden ilgisi olmayan ve çok fazla sayıda başka kanunda ek ve değişiklikler yaptığımız “torba kanun” formatının etkisi de oldukça büyük.

Sonuç

Türkiye, istatistiklere göre 2008-2017 dönemindediş finansman gereksiniminin yaklaşık 100 milyar dolarını doğrudan yabancı sermaye yatırımlarıyla karşılamış görünüyor.Bu rakam söz konusu dönemdeki dış finansman ihtiyacımızın % 23 ‘üne denk geliyor.

Türkiye’nin dış finansman ihtiyacını karşılamada her zamankinden daha fazla doğrudan yabancı sermaye yatırımına ihtiyaç duyduğu bir konjoktürden geçiyoruz. Özellikle tüm Dünya önemli bir teknolojik sıçramanın eşiğindeyden sermayeden de önemli olan know how & teknoloji transferi çok çok önem arz ediyor.Güven Sak Hocamızınsöylediği gibi, artık içinden petrol boru hattı geçen değil, içinden değer zinciri geçen bir ülke olabilmek asıl mesele olup bunun yolu da her türlü enstürmanı kullanarak uluslararası sermaye ile entegrasyon sağlayabilmekten geçiyor.

Yabancı sermaye çekebilmek adına sürekli teşvik paketleri açıkladığımız ve Dünya’da ticaret savaşlarının gündemde olduğu şu günlerde,en azından mali düzenlemelerimizi sadeleştirmenin, vergi oranlarımızı gözden geçirmenin ve gerçek vergi reformlarını yaparak

haksız rekabete neden olan kayıt dışı ile m¼cadele etmenizamanı çoktan gelmiş gibi g¼r¼n¼yor.